
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מנהיגות בית ספרית בעתות שיגרה ומשבר - 37854

תאריך עדכון אחרון 02-01-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): רימאא דעאס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: rimala.daas@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס ידון במנהיגות בית ספרית בשגרה ובעת משבר. בחלק הראשון של הקורס נתמקד בתיאוריות של מנהיגות, ובסוגיות המרכזיות בתחום המנהיגות הבית ספרית, כגון: חזון, כריזמה, מנהיגות מעצבת. בחלק השני, הקורס יעסוק בהבנת תפקיד מנהל ביה"ס בעת משבר, נתמקד במאפיינים, באתגרים, בהזדמנויות, בתפיסות, בעמדות ותובנות מניהול ופדגוגיה בעת משבר הקורונה. נדון בתיאוריות ובמודלים שעסקו במשבר בכלל ובתגובות אופייניות למשבר במוסדות חינוך בפרט, לשינויים בתפיסת והגדרת תפקיד המנהל בעת משבר, מסוגלותו הניהולית והשלכות המשבר על מנגנוני הלמידה הארגוניים בביה"ס כדרך להתמודדות עם אי הוודאות בסביבת הארגון.

מטרות הקורס:

הבנה ובחינה מעמיקה למנהיגות בית ספרית בעתות שגרה ומשבר.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להבחין בין סגנונות מנהיגות על פי התיאוריות השונות ויישומם בקונטקסט הבית ספרי והסברת ההשפעה של סגנונות על ביצועים ארגוניים ברמות שונות.
להבין לעומק את השינוי בתפקיד מנהלים בעת משבר ודרך התמודדותם
לבחון באופן ביקורתי את ההשפעה של מנהיגות חינוכית בסגנונותיה השונים על תהליכים ארגוניים בקונטקסט משבר לעומת שגרה.

דרישות נוכחות (%) :

שיטת ההוראה בקורס: בשילוב עם כלים דיגיטליים
כל השיעורים יהיו מוקלטים וזמינים לסטודנטים (דרך מערכת פנופטו)

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

הקדמה: מנהיגות
גישות במנהיגות חינוכית
תיאורית הדרג העליון
גישות שונות לניתוח תופעת המנהיגות: האישיות, הנסיבתית
מודל הטווח המלא של המנהיגות
כריזמה ומנהיגות
מנהיגות חזון
מנהיגות, תרבות ושינוי ארגוני
מושגי יסוד ותיאוריות לניהול משבר
חוסן בית ספרי

מנהיגות וניהול משברים בביה"ס:
תפקיד מנהל ביה"ס בעת משבר
מסוגלות עצמית של מנהלים
הבדלים תרבותיים בתפיסת משבר
למידה בית ספרית ממשבר
רשתות חברתיות, יצירתיות וקבלת החלטות בעת משבר

חומר חובה לקריאה:

- Hambrick, D. C. (2007). Upper echelons theory: An update. *Academy of Management Review*, 32(2), 334-343.
- Judge, T., Piccolo, R., & Kosalka, T. (2009). The bright and dark sides of leader traits: A review and theoretical extension of the leader trait paradigm. *The Leadership Quarterly*, 20, 855-875.
- DeRue, D. S., Nahrgang, J. D., Wellman, N., & Humphrey, S. E. (2011). Trait and behavioral theories of leadership: An integration and meta-analytic test of their relative validity. *Personnel Psychology*, 64, 7-52.
- Antonakis, J., Avolio, B. J., & Sivasubramaniam, N. (2003). Context and leadership: An examination of the nine-factor full-range leadership theory using the Multifactor Leadership Questionnaire. *The leadership quarterly*, 14(3), 261-295.
- Berson, Y., Da'as, R. A., & Waldman, D. A. (2015). How do leaders and their teams bring about organizational learning and outcomes?. *Personnel Psychology*, 68(1), 79-108.
- Da'as, R. (2021). School principals' skills and teacher absenteeism during Israeli educational reform: Exploring the mediating role of participation in decision-making, trust and job satisfaction. *Journal of Educational Change*, 22(1), 53-84.
- Azorin, C. (2020). Beyond COVID-19 Supernova. Is another education coming? *Journal of Professional Capital and Community*. doi: 10.1108/JPC-05-2020-0019.
- Bilgin, H., & B. Oznacar. 2017. Development of the Attitude Scale Towards Crisis and Chaos Management in Education. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 13 (11), 7381-7389.
- שני, א' (2018). פיתוח מודל להבנת החוסן הבית ספרי: זיהוי המשתנים המקדימים ומשתני תוצאה. אוניברסיטת חיפה, חיפה.
- שני, א' וסומך, א' (2019). חוסן ארגוני בבתי ספר: גורמים מקדמים והשלכות יישומיות למנהל וליועץ החינוכי. הייעוץ החינוכי, 1-36.
- Chafjiri, M., & Mahmoudabadi, A. (2018). Developing a Conceptual Model for Applying the Principles of Crisis Management for Risk Reduction on Electronic Banking. *American Journal of Computer Science and Technology*, 1(1), 31-38.
- Da'as, R. A., Qadach, M., & Schechter, C. (2023). Crisis leadership: Principals' metaphors during COVID-19. *Educational Management Administration & Leadership*, 17411432231170580.

-
- Fernandez, A. A., & Shaw, G. P. (2020). Academic leadership in a time of crisis: The coronavirus and COVID-19. *Journal of Leadership Studies*, 14(1), 39-45.
- Harris, A. (2020). COVID-19 – school leadership in crisis? *Journal of Professional Capital and Community*, 5(3/4), 321-326.
- Heck, R., & Hallinger, P. (2010). Testing a longitudinal model of distributed leadership effects on school improvement. *Leadership Quarterly*, 21(5), 867-885.
- Hemmer, L., & Elliff, D.S. (2019). Leaders in action: the experiences of seven Texas superintendents before, during and after Hurricane Harvey. *Educational Management Administration and Leadership*, 1-22.
- Mahfouz, J., El-mehtar, N., Osman, E., & Kotok, S. (2020). Challenges and agency: Principals responding to the Syrian refugee crisis in Lebanese public schools. *International Journal of Leadership in Education*, 23(1), 24-40.
- Schechter, C., Da'as, R. A., & Qadach, M. (2022). Crisis leadership: Leading schools in a global pandemic. *Management in Education*, 08920206221084050.
- פרידמן, י', וברמה, ר' (2010). המסוגלות העצמית-המקצועית של מנהל בית הספר: המושג ומרכיביו. עיונים במינהל ובארגון החינוך, 31, 57-94.
- Federici, R. A. (2013). Principals' self-efficacy: Relations with job autonomy, job satisfaction, and contextual constraints. *European journal of psychology of education*, 28(1), 73-86.
- Skaalvik, C. (2020). School principal self-efficacy for instructional leadership: relations with engagement, emotional exhaustion and motivation to quit. *Social Psychology of Education*, 1-20.
- Hofstede, G. (2001). *Cultural consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Hofstede, G., Hofstede, J. & Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations: Software of the Mind: Intercultural Cooperation and its Importance for Survival*, Revised and Expanded, 3rd ed., McGraw-Hill, New York, NY.
- Alanezi, A. (2020). Using social networks in school crisis management: evidence from middle school principals in Kuwait. *Education 3-13*, 1-10.
- Alawawdeh, S. (2016). The Impact of Creativity Management in Fighting the Educational Crisis in Secondary Schools in Palestine from the Viewpoint of Headmasters. *Journal of Education and Practice*, 7 (11), 98-105.
- Goswick, J., Macgregor, C. J., Hurst, B., Wall, P. J., and White, R. (2018). Lessons identified by the Joplin school leadership after responding to a catastrophic tornado. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 26 (4), 544-553.
- Sutherland, I.E. (2017). Learning and growing: trust, leadership and response to crisis. *Journal of Educational Administration*, 55(1), 2-17.

חומר לקריאה נוספת:

אין

מרכיבי הציון הסופי:
הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 100 %

מידע נוסף / הערות:
אין